

LIBRIS

We know
books

The Story of My Life
Marie, Queen of Romania

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MARIA, REGINA ROMÂNIEI

Povestea vieții mele / Maria, regina României ; trab. din lb. engleză
de Miruna Andriescu. - București : Librex Publishing, 2022
ISBN 978-606-8998-01-5
Vol. 1. - 2022. - ISBN 978-606-8998-00-8

I. Andriescu, Miruna (trad.)
II. Moșneanu, Cristian (pref.)

821.135.1

Editor: Ionuț Radu
Redactare: Alexandra Tolocenco
Design copertă: Ioana Olga Bejan / Denisa Nicoară

LIBREX PUBLISHING
Str. Episcopul Radu, Nr. 30, București
redacție: 0723 193 019
comenzi@librex.ro
www.librex.ro

© LIBREX PUBLISHING, 2022

Orice reproducere, totală sau parțială, a acestei lucrări, fără acordul
scris al editorului, este strict interzisă și se pedepsește conform *Legii*
dreptului de autor

MARIA,
REGINA ROMÂNIEI

POVESTEA VIEȚII MELE

VOLUMUL I:
COPILĂRIA

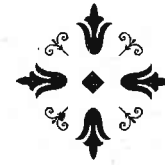
Traducere din engleză de Miruna Andriescu

Prefață de Cristian Moșneanu

LIBREX
București, 2022

în raport cu România. Voi scrie despre România și despre mine sau despre mine și România – este totuna, și vă rog să aveți răbdare cu mine dacă lucrurile pe care trebuie să le povestesc vor fi presărate cu multe gânduri, deducții și concluzii, deoarece am trăit deja destul de mult și am trecut prin multe situații din care am învățat multe și care au făcut din mine o mică filozoafă, în felul meu.

România și eu – dar, desigur, va trebui să încep cu trecutul foarte îndepărtat, deoarece nicio viață nu poate fi povestită complet fără a trece și prin copilărie și tinerețe, care au un rol foarte important în formarea caracterului, iar eu am avut o copilărie fericită, de care îmi aduc aminte cu bucurie.

CAPITOLUL I

Eastwell Park

M-am născut la Eastwell, în comitatul Kent, în 1875. O casă mare, cenușie, într-un parc englezesc uriaș, superb: pădure, pajiști întinse, orizonturi ample, unduitoare, o atmosferă nu grandioasă sau austeră, ci frumoasă, tihnită, nobilă – un adevărat cămin englezesc.

Eram al doilea copil la părinți. Primul născut era băiat și a fost botezat Alfred, după tatăl meu, care era cel de-al doilea fiu al Reginei Victoria, ofițer în Marina Britanică.

Mama era încântată să aibă o fiică; spunea că îi plac mai mult fetele decât băieții și mi-a pus numele Marie, cum o chema și pe ea, și pe mama ei. Își iubea mama, o venera din tot sufletul.

În 1873, Maria Alexandrovna, unica fiică a Țarului Alexandru al II-lea al Rusiei, se căsătorise cu Alfred, Duce de Edinburgh, și venise din îndepărtata Rusie să trăiască în Anglia.

Mulți ar crede că a veni din Rusia în Anglia a însemnat un mare noroc și o nespusă fericire, însă mama mea își iubea mult țara natală și nu s-a simțit

niciodată pe deplin fericită în Anglia, deși avea mulți prieteni dragi acolo. Noi, copiii ei, dimpotrivă, fiind născuți aici, iubeam profund Anglia, iubire care ne-a rămas în adâncul inimii toată viața. Am aflat cu tristețe, mai târziu, că, în străfundul sufletului ei, mama nu se simțise niciodată acasă în Anglia, nici nu avusese aici acel cămin special pe care îl iubești cu toată ființa.

Aceasta este una dintre tristețile mamelor „exportate” sau mai degrabă „importate” – când proprii lor copii devin la rândul lor patrioți înflăcărați, ei nu își pot da seama pe deplin că mamele lor rămân legate și de țara în care s-au născut. Ei cred că mama le aparține lor și țării în care s-au născut copiii ei și nu își pot imagina că în inima părintelui lor mai poate încăpea și altă iubire. Unele lucruri rămân întotdeauna greu de înțeles, iar generațiile trebuie să aibă îngăduință, unele față altele, părinții față de copii, dar și copiii față de părinții lor, fiindcă cine poate pătrunde cu mintea sa toate profunzimile, dorurile, conflictele și dezamăgirile din inima omului? Iar mamele nu trebuie să-și închipuie că își pot sădi idealurile, iubirile și pasiunile în sufletele celor cărora le-au dat viață.

Vremurile, împrejurările, mediul, influențele, toate acestea îi fac pe copii să se deosebească de părinții lor. De asemenea, când copiii ei o uluiesc sau o dezamăgesc, o mamă uită adesea că nu a făcut totul singură. În venele unui copil curge întotdeauna sânge de două feluri, el are două șiruri lungi de strămoși (ilustru sau nu, asta nu contează), care conlucrează în mod fundamental la modelarea copilului pe care fiecare mamă îl consideră instinctiv al ei, fiindcă nu-i așa că l-a purtat în pânțec nouă luni, apoi l-a născut în chinuri?

Părinții mei au mai avut trei fiice, Victoria Melita, născută în Malta în 1876, Alexandra Victoria, născută la Coburg, doi ani mai târziu, și, ultima, Beatrice, născută tot la Eastwell, ca mine, în 1883, care era mezina familiei și se pricepea să profite de această poziție de invidiat.

Am avut o copilărie fericită, fără griji, copilăria unor copii bogați, sănătoși, protejați de năpaste și de realitățile crude ale vieții.

Mama a avut un rol mai important în viața noastră decât tata. El, fiind navigator, era adesea plecat, ba chiar era oarecum un străin pentru noi, un străin minunat, foarte chipeș, bronzat, cu ochii albaștri, iar eu îmi amintesc că avea părul aproape negru, deși, apoi, în portretele lui, am observat că avea părul mai puțin întunecat decât îl știam eu de mică.

Îl veneram? Poate că da, întrucâtva. Era extraordinar, oricum, iar zilele în care ne dădea atenție erau zile speciale. Mama era însă realitatea atotcuprinzătoare a vieții noastre.

Mama ne împăca, la mama alergam, mama venea să ne sărute de noapte bună, ea ne ducea la plimbare pe jos sau cu mașina. Mama ne certa sau ne lăuda, ea ne spunea ce trebuia să facem și ce să nu facem.

Mama ne iubea cu ardoare. Și-a închinat întreaga viață copiilor, noi eram interesul suprem, esențial, al existenței ei, dar avea ideile ei proprii despre educație și nu a fost niciodată de acord cu fraternizarea între generații. Nu ne-a fost niciodată nici tovarășă, nici însoțitoare, ci mereu, foarte clar, părinte. Era cea care întruchipa autoritatea, dar și dragostea, suverana absolută a gospodăriei ei, cea care ținea sceptrul și te făcea să simți că ea avea putere asupra binelui și răului.

Tata era navigator, era și sportiv, ținea foarte bine și, ca toți gentlemanii englezi, îndrăgea sezonul de vânatoare, iar toamna la Eastwell Park era invitată multă lume, domni și doamne cu nume răsunătoare, de numeroase naționalități.

Cu acest prilej, înainte să mergem la culcare, noi, copiii, eram îmbrăcați în hainele cele mai frumoase și eram trimiși în salonul mare al bibliotecii, să le spunem noapte bună prietenilor părinților noștri. Țin minte și acum senzația de a avea părul bine pieptănat – aveam o coamă de păr pe care surorile mele îl numeau „galben“, dar mie îmi plăcea să cred că e „auriu“, de care bătrâna noastră dădacă, Picathly, o scoțiancă vârstnică minunată, era foarte mândră. Pieptănat, se revârsa în toată splendoarea, fiindcă Nana ne spăla, ne dichisea și ne împodobește ca pe niște căluți răsfățați. Am și acum memoria gestului de a-mi răsuci ușor capul, ca să-mi întrezăresc coama lucioasă. Dar bătrâna Nana o iubea mai mult pe sora mea, Ducky - cum o alinta familia pe Victoria Melita - iar Ducky avea bucle castanii răsucite, pe care Nana le învârtea pe deget, cu ajutorul unui pieptene. Ducky era tovarășa mea cea mai dragă, eram de nedespărțit, deși ne deosebeam foarte mult atât la înfățișare, cât și la caracter.

Ducky era oacheșă și, deși era cu un an mai mică decât mine, mă depășea mereu în înălțime și era, de obicei, considerată sora mea mai mare, ceea ce ne enerva pe amândouă. Ea era mai serioasă decât mine și se supăra când era dojenită. Avea o înclinație spre gelozie și era ceea ce maturii numesc „un copil dificil“.

Eu eram mai zâmbitoare, aveam părul auriu, eram mai puțin înverșunată ca Ducky și îmi făceam mai

repede prieteni, însă Nana o avea la suflet mai mult pe Ducky, fiindcă își închipuia că acest copil mai pasional era adesea înțeles greșit, și poate că într-adevăr așa era.

Ducky și cu mine țineam extrem de mult să fim egale. Când jucam un joc, nu voiam să câștige doar una dintre noi. Nu puteam concepe o viață în care să nu fim una lângă cealaltă.

Mai târziu, mama ne-a spus că nu s-a dat în vânt niciodată după marile petreceri vânătoarești. Spunea că domni veneau acasă sfârșiți de oboseală și nu mai erau în stare să poarte o conversație după o zi lungă, în compania puștilor lor! Pe lângă asta, niciodată nu i-a plăcut clima englezească umedă din timpul iernilor.

Mama nu îndrăgea sportul. Avea o cultură aleasă și îi făcea plăcere să discute cu oameni inteligenți, interesanți. Țin minte uimirea mea oarecum dezamăgită când ne-a spus, într-o bună zi, că îi prefera pe diplomați și politicieni militarilor, navigatorilor sau sportivilor. Când eram copil, ba chiar și mai târziu, ca fată și tânără femeie, nu reușeam să înțeleg asta, fiindcă eu și surorile mele împărtășeam o dragoste cu adevărat feminină pentru uniforme și bărbații puternici, bronzăți, iubitori de natură, chiar dacă seara căscau după o lungă zi de activități sportive!

Aceste petreceri care o plectiseau pe mama erau însă foarte interesante și incitante pentru noi. Îi catalogam imediat pe oaspeți, cum fac adeseori copiii, după ceea ce le plăcea și ce nu le plăcea. Desigur, și înfățișarea lor avea un rol important, dar și felul în care se purtau cu noi, deoarece unii adulți se pricep mai bine ca alții să-i facă pe copii să-i îndrăgească.

Încă de la vârsta de cinci ani eram o adevărată fică a Evei, iubeam hainele frumoase, de fapt, frumusețea,

în toate manifestările ei, avea în mine o adoratoare pasionată, o veneram aproape păgânește.

La una dintre aceste petreceri vânătoarești de la Eastwell țin minte că am văzut-o prima oară pe frumoasa Prințesă de Wales. A venit într-o zi la ora ceaiului. Purta o rochie de catifea de un roșu superb, cu o trenă lungă, unduitoare. M-a uluit din cale-afară, am rămas mută de adorație. Vă puteți închipui încântarea mea când această făptură înveșmântată în catifea, care își spunea „mătușa Alix”, și-a exprimat dorința de a veni în camera copiilor, ca să ne vadă făcând baie!

Stătea acolo, în rochia ei superbă, roșie, iar eu, fascinată, o priveam pe deasupra buretelui, vrăjită, cuprinsă de teama că acest vis încântător ar putea să dispară brusc.

Dintotdeauna frumusețea m-a copleșit cu un farmec misterios. Orice manifestare a frumuseții, fie o femeie atrăgătoare, o floare, o casă, un cal, fie un peisaj sau un tablou maiestuos, de fiecare dată când frumusețea mă întâmpina, simțeam că e o plăcere trimisă de Dumnezeu, un dar cu care El mă înzestraseră în mod special, ca eu să îl pot percepe măcar cu ochii, dacă nu cu mâinile. Bucuria mea era și mai mare deoarece eram capabilă să mă bucur de frumusețe și ca întreg, și în detaliu. Splendoarea unei priveliști imense a mării sau a munților nu mă împiedica să observ și să iubesc cea mai modestă florică dintr-un șanț.

Această însușire de a mă putea bucura de frumusețe ca întreg și în detaliu m-a însoțit toată viața. Linia, culoarea, forma, sunetele și mirosurile care însoțesc fiecare imagine mi-au îmbogățit extraordinar de mult

viața, iar toate acele impresii de neuitat m-au făcut să fiu recunoscătoare pentru fiecare nouă frumusețe dezvăluită sufletului meu.

Și astăzi îi sunt recunoscătoare dragii mele regine, Alexandra, pentru visul de frumusețe pe care l-a întruchipat pentru mine în seara aceea, în rochia ei de catifea rubinie. Îmi amintesc, de asemenea, că mai târziu, o altă femeie frumoasă din familia noastră m-a dus pe culmile încântării. Eram în stare să îngenunchez dinaintea ei și să o venerez, așa cum păgânii din vechime se închinau la zeițele lor.

Această a doua femeie frumoasă a avut o soartă cumplit de tragică. Era Marea Ducesă Elisabeta a Rusiei, verișoara mea, sora regretatei Țarine. Se căsătorise cu unul dintre frații mai tineri ai mamei, Marele Duce Serghei, care a fost asasinat de nihilisti, cu mult înainte de revoluție, pe când era guvernator al Moscovei. Ea s-a călugărit apoi, a construit o mănăstire unde s-a retras, dar viața ei smerită nu i-a atras mila bolșevicilor. A fost ucisă cu sălbăticie în Siberia, dar, în mod ciudat, trupul ei a fost găsit și dus apoi la Ierusalim, unde odihnește acum, în Țara Sfântă.

Era căsătorită de curând când splendoarea ei m-a copleșit, ca o revelație uluitoare. Era o frumusețe de tip „angelic”, cum se spune. Ochii ei, buzele, zâmbetul, mâinile, felul în care te privea, în care vorbea și se mișca, totul era fermecător mai presus de cuvinte, te mișca până la lacrimi. Privind-o, îți venea să exclami, asemeni lui Heine:

*Curată ești ca floarea**Și gingașă ca ea.**Privindu-te, tristețea**Mă copleșește grea.**Să-ți pun pe creștet mâna**- Ar trebui, îmi pare -**Rugându-mă ca Domnul**Să te păstreze floare.*

(Traducere de Petre Solomon – n. trad.)

M-am abătut de la firul povestirii; iertați-mi digresiunea, dar vă previn că vor mai urma multe altele.

Viața noastră la Eastwell e ca un vis odinioară limpede care începe să pălească.

De obicei petreceam acolo lunile de iarnă. Cred că adesea era frig și umezeală, dar eu am doar amintiri plăcute.

Unele imagini și sentimente mi-au rămas întipărite pregnant în memorie. Le voi purta cu mine până la sfârșitul vieții, alături de toate amintirile pe care le iubesc.

Anumite miresme le asociez îndeosebi cu Eastwell. Oricât de mult aș înainta în ani, mirosul frunzelor uscate sau umede, toamna, îmi va readuce mereu în fața ochilor vechea casă englezească, parcul în care fiecare copac se afla la o oarecare distanță de vecinul

său, ca să-și poată desfășura frumusețea nestingherit, fiecare înălțându-se impunător, iar noi, copiii, răscolind cu picioarele frunzele uscate, adulmecând mirosul înțepător care ne încânta, iar printre crengile de deasupra noastră strecurându-se dăre de ceață, ca de fum. Oriunde m-aș afla, mirosul acela al frunzelor tomnatică îmi amintește mereu de Eastwell Park și de potecile sale din desișuri, pe unde rătăceam în copilărie. În grădina bucătăriei, mirosul frunzelor de violete se contopea cu izul de mucegai al cartofilor și al sacilor vechi înghesuți în șopronul cu unelte din apropiere, iar puțin mai departe dădeai de mirosul amărui al tufelor înalte de dafin prin care ne strecuram. Ne imaginam că e o trecere întunecată și misterioasă spre locuri de vis unde trebuie să ajungem într-un sfârșit.

Crengile cele mai de jos ale cedrului uriaș de pe pajiștea din fața casei ajungeau pe pământ, iar noi ne strecuram pe sub ele. Copacul acela era o minunată reședință, ca o catedrală, în care fiecare dintre noi, copiii, aveam câte o încăpere. Niște fire de iederă se strecuraseră la umbra copacului și urcaseră pe crengile sale lăsate, atârând de ele ca niște franjuri lungi. Datorită acestor plante cățărătoare, sălașul nostru secret părea desprins din junglă. Îmi imaginam că erau funiile pe care coborau zânele în razele lunii, în orele fermecate din noapte, când Nana nu ne lăsa niciodată să ne furișăm din pat ca să explorăm lumea luminată de astrul nopții.

Această senzație curioasă că toate lucrurile erau învăluite în mister este o trăsătură pregnantă a copilăriei. Copiii percep altfel decât adulții proporțiile dintre obiecte. Ei văd peste tot forme ciudate, culori, secrete care trebuie explorate, de care cei mari nu au habar.

Sunt imagini dincolo de imagini, profunzimi dincolo de profunzimi, toate lucrurile ascund posibilități de neatins.

Aveam o imaginație bogată. Eu eram cea care le spunea povești minunate fraților și surorilor mele. Plăsmuirile îmi împânzeau sufletul și în toate cele întrezăream mai mult decât vezi cu ochiul liber. Această trăsătură m-a însoțit de-a lungul vieții, iar acum, la cincizeci și doi de ani, cele mai neașteptate lucruri și locuri încă îmi deșteaptă în minte năluciri și frumuseți.

La Eastwell, lângă lacul cel mare, era un mister teribil, neelucidat. Guvernanta sau dădaca noastră nu ne ducea prea des acolo, fiindcă era destul de departe pentru piciorușele noastre, dar uneori o convingeam să o luăm într-acolo, spre acea atracție sinistă, despre care cei mari nu știau.

Ascuns în tufe, la capătul îndepărtat al lacului, era un puț – asta ne imaginam noi că era – și dinspre el răzbătea un sunet extraordinar, grav, sepulcral, fantomatic, de parcă niște mâini desperate băteau și băteau neîncetat în ușile unei temnițe.

— E cineva acolo!, ne șopteam noi unul altuia, o fantomă, un prizonier, un căpcăun înfricoșător sau o făptură de temut, zidită de vie?, dar nu am îndrăznit niciodată să întrebăm cine era închis în acel puț. Nu cred că voiam măcar să știm. Era mai bine ca teroarea aceea măreață să rămână un mister. Bum, bum, bum! Și inimile noastre băteau de să ne sară din piept. Ne țineam de mâini și încercam să nu înțepim pasul, să nu părem șperiați. Bum, bum! Oare ce putea fi?

Nici azi nu știu mai multe ca atunci de ce în acel puț, bazin sau rezervor se auzea bătaia aceea stranie,

dar îmi place să-mi imaginez iar acei fiori de spaimă desfătători, care ne copleșeau când ne strecuram grăbiți pe lângă locul bătuit.

Mai era un loc care ne insufla senzația de mister sinistru, dar acesta se afla chiar în interiorul casei.

Nu știu dacă reședința Eastwell House era pe cât de imensă ni se părea nouă, copiilor, dar avea multe părți și încăperi neexplorate, în care nu intrasem niciodată. Holul pavat cu marmură dădea, în partea din față, într-o casă a scării îngustă, din lemn aproape negru, dar mai era o casă a scării și în spate.

— Nu e un loc pentru fetițe, ne-a spus guvernanta, sporind astfel interesul nostru arzător pentru scările din spate, un teritoriu al descoperirilor și al posibilităților terifiante pe care năzuiam să-l explorăm.

Acea casă a scării din spate era un loc foarte înfricoșător. Ne dădea fiori, la fel ca puțul de lângă lac, deoarece cobora în adâncuri, părând să ducă tocmai în măruntaiele pământului. Dacă ne uitam peste balustradă sau, la vârsta aceea, mai degrabă, printre stâlpișorii ei, amțețeam și trebuia să ne ferim privirea. Dar, imediat ce ne uitam în altă parte, ceva mai puternic decât teama ne ațâța să mai aruncăm o privire înapoi, fiindcă la jumătatea scării era un ungher misterios pe care servitorii îl numeau „Pivnița părăsită“. Iar acest loc, mai presus de toate, „nu era pentru fetițe“. Din câte îmi amintesc, „Pivnița părăsită“ avea în loc de ușă o draperie care se unduia înainte și înapoi, iar în spatele ei era mereu aprinsă o lumină, prin urmare trebuie să fi fost un loc foarte întunecos. La fel ca în cazul puțului, nici astăzi nu știu ce ritualuri erau săvârșite acolo jos, în „Pivnița părăsită“. Să fi fost un fel de cămară? N-aș